

PRACOVNÍ ÚRAZY V JUDIKATUŘE

- jediná kniha svého druhu na trhu
- přehledně uspořádané judikáty o pracovních úrazech
- tematické okruhy o problematice úrazů zaměstnanců
- právní věty a důležité pojmy vyčleněné z judikátů
- případové studie s velkým počtem úrazových dějů

BOZP
podle ŠENKA

1. vydání

edice práce | mzdy | pojištění

Knihu věnuji svému synovi Petrovi, který v době jejího vzniku utrpěl velmi těžký pracovní úraz. Dále je věnována dalším zaměstnancům, kteří ne vlastní vinou utrpěli zranění při výkonu povolání.

Zdeněk Šenk

© Bc. Zdeněk Šenk, 2013

© Nakladatelství ANAG, 2013

ISBN 978-80-7263-837-6

OBSAH

Přehled nejdůležitějších právních předpisů	11
Předmluva	14
Úvod	16
I. PRACOVNÍ ÚRAZY VŠEOBECNĚ	20
1. Hlavní úseky pracovního dne zaměstnance – případová studie	20
1.1 Cesta zaměstnance do zaměstnání	20
1.2 Plnění pracovních úkolů	23
1.3 Činnost konaná pro zaměstnavatele na základě cizího podnětu nebo činnost konaná z vlastní iniciativy	23
1.4 Úkony v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů	24
1.5 Přestávka v práci na jídlo a oddech	24
1.6 Stravování zaměstnance	25
1.7 Pracovní cesta	25
1.8 Cesta zaměstnance ze zaměstnání	26
2. Incidentsy z pohledu normy ČSN OHSAS 18001:2008	26
3. Pracovní úrazy a monitorování a měření	29
II. PRACOVNÍ ÚRAZY V JUDIKATUŘE	31
1. Alkohol a jiné návykové látky	31
1.1 Přehled judikátů	31
1.2 Jednotlivé judikáty	31
1.3 Poznámky	35
1.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	36
1.5 Požadavky právních předpisů pro oblast zjišťování alkoholu nebo jiných návykových látek	36
2. Cesta do zaměstnání a zpět	38
2.1 Přehled judikátů	38
2.2 Jednotlivé judikáty	38
2.3 Poznámky	40
2.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	41
2.5 Případová studie – Cesta zaměstnance do zaměstnání v areálu s více firmami	41
2.6 Požadavky právních předpisů pro posuzování cesty do a ze zaměstnání	42
3. Cizí firmy	44
3.1 Přehled judikátů	44
3.2 Jednotlivé judikáty	44

3.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	49
3.4	Požadavky právních předpisů pro cizí firmy působící na jednom pracovišti	49
3.5	Zásady správné praxe – Hlavní zásady pro zpracování obchodní smlouvy s dodavatelem služeb	50
4.	Doprava	54
4.1	Přehled judikátů	54
4.2	Jednotlivé judikáty	55
4.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	74
4.4	Požadavky právních předpisů pro provozování vozidel	76
4.5	Případová studie – Firemní akce firmy ABC – doprava.....	76
5.	Důlní činnost	77
5.1	Přehled judikátů	77
5.2	Jednotlivé judikáty	77
5.3	Poznámky	80
5.4	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	81
6.	Elektro	82
6.1	Přehled judikátů	82
6.2	Jednotlivé judikáty	82
6.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	84
7.	Exces	85
7.1	Přehled judikátů	85
7.2	Jednotlivé judikáty	85
7.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	90
7.4	Případová studie – Soubor různých úrazových dějů s vazbou na exces	90
8.	Firemní akce a teambuilding	93
8.1	Přehled judikátů	93
8.2	Jednotlivé judikáty	93
8.3	Poznámky	99
8.4	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	100
8.5	Případová studie – Firemní akce firmy ABC v prostorách horského hotelu	100
9.	Firemní komunikace – doprava	113
9.1	Přehled judikátů	113
9.1	Jednotlivé judikáty	113
9.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	126
9.4	Případová studie – Posouzení úrazu zaměstnance na účelové komunikaci	127

10. Firemní komunikace – chůze	129
10.1 Přehled judikátů	129
10.2 Jednotlivé judikáty	130
10.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	135
10.4 Požadavky právních předpisů pro firemní komunikace	136
10.5 Případová studie – Soubor úrazových dějů na firemní komunikaci	138
11. Historické judikáty	139
11.1 Přehled judikátů	139
11.2 Jednotlivé judikáty	140
11.3 Poznámky	142
11.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	142
12. Jeřáby	143
12.1 Přehled judikátů	143
12.2 Jednotlivé judikáty	143
12.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	147
12.4 Požadavky právních předpisů pro oblast zdvihacích zařízení/jeřábů	148
13. Lehkomyslné jednání	151
13.1 Přehled judikátů	151
13.2 Jednotlivé judikáty	151
13.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	156
13.4 Požadavky právních předpisů vztahující se k lehkomyslnému jednání... ..	157
13.5 Případová studie – Soubor úrazových dějů s vazbou na lehkomyslné jednání.....	158
14. Manipulace s břemeny.....	159
14.1 Přehled judikátů	159
14.2 Jednotlivé judikáty	159
14.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	162
14.4 Požadavky právních předpisů pro oblast manipulace s břemeny	162
15. Mozková příhoda	165
15.1 Přehled judikátů.....	165
15.2 Jednotlivé judikáty	165
15.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	173
15.4 Případová studie – Soubor úrazových dějů s vazbou na mozkovou příhodu	173
16. Náhrada škody za pracovní úraz	175
16.1 Přehled judikátů	175
16.2 Jednotlivé judikáty	175
16.3 Poznámky	179
16.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	179

17. Odborná způsobilost	180
17.1 Přehled judikátů	180
17.2 Jednotlivé judikáty	180
17.3 Poznámky	187
17.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	187
17.5 Požadavky právních předpisů pro oblast odborné způsobilosti.....	188
18. Odborová organizace	192
18.1 Přehled judikátů	192
18.2 Jednotlivé judikáty	192
18.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	197
19. Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)	198
19.1 Přehled judikátů	198
19.2 Jednotlivé judikáty	198
19.3 Poznámky	201
19.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	201
19.5 Požadavky právních předpisů pro oblast osobních ochranných pracovních prostředků	201
20. Plnění úkolů pro zaměstnavatele.....	203
20.1 Přehled judikátů	203
20.2 Jednotlivé judikáty	203
20.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	209
20.4 Požadavky právních předpisů pro oblast plnění úkolů pro zaměstnavatele.....	209
20.5 Případová studie - Soubor úrazových dějů s vazbou na plnění úkolů pro zaměstnavatele	210
21. Pokyny BOZP	213
21.1 Přehled judikátů	213
21.2 Jednotlivé judikáty	213
21.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	216
21.4 Požadavky právních předpisů pro pokyny BOZP.....	216
22. Posuzování úrazu zaměstnance	217
22.1 Přehled judikátů	217
22.2 Jednotlivé judikáty	217
22.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	223
22.4 Požadavky právních předpisů pro posuzování úrazu zaměstnance	224
22.5 Zásady správné praxe - Pracovní úraz zaměstnance, popis procesu od A do Z	226
23. Práce ve výškách.....	232
23.1 Přehled judikátů	232

23.2	Jednotlivé judikáty	232
23.3	Poznámky	238
23.4	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	238
23.5	Požadavky právních předpisů pro práci ve výškách	238
24.	Pracovní cesta	239
24.1	Přehled judikátů	239
24.2	Jednotlivé judikáty	240
24.3	Poznámky	262
24.4	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	263
24.5	Požadavky právních předpisů pro pracovní cesty	264
24.6	Případová studie - Pracovní cesta (zahraniční/tuzemská)	265
25.	Pracovní kázeň	268
25.1	Přehled judikátů	268
25.2	Jednotlivé judikáty	268
25.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	269
26.	Predispozice k poškození zdraví	270
26.1	Přehled judikátů	270
26.2	Jednotlivé judikáty	270
26.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	275
26.4	Požadavky právních předpisů s vazbou na predispozici k poškození zdraví	275
26.5	Zásady správné praxe - Kritéria pro posouzení zdravotní způsobilosti zaměstnance	275
27.	Soudní řízení	280
27.1	Přehled judikátů	280
27.2	Jednotlivé judikáty	281
27.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	286
28.	Státní odborný dozor	287
28.1	Přehled judikátů	287
28.2	Jednotlivé judikáty	287
28.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	293
29.	Stavebnictví	294
29.1	Přehled judikátů	294
29.2	Jednotlivé judikáty	295
29.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	302
30.	Stravování	304
30.1	Přehled judikátů	304
30.2	Jednotlivé judikáty	304
30.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	306

30.4	Požadavky právních předpisů pro posuzování úrazu v případě stravování zaměstnanců	307
30.5	Případová studie – Soubor úrazových dějů v souvislosti se stravováním	307
31.	Stroje, zařízení a vozidla	312
31.1	Přehled judikátů	312
31.2	Jednotlivé judikáty	312
31.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	318
31.4	Požadavky právních předpisů pro oblast strojů, zařízení a vozidel	318
31.5	Případová studie – Soubor úrazových dějů při práci na stroji, zařízení nebo vozidle	318
32.	Školení zaměstnanců	322
32.1	Přehled judikátů	322
32.2	Jednotlivé judikáty	322
32.3	Poznámky	329
32.4	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	329
32.5	Požadavky právních předpisů pro oblast školení zaměstnanců	330
32.6	Případová studie – Zranění zaměstnance v době školení	332
33.	Školství	334
33.1	Přehled judikátů	334
33.2	Jednotlivé judikáty	334
33.3	Rejstřík právních vět a důležitých pojmů	338
34.	Trpěný způsob	339
34.1	Přehled judikátů	339
34.2	Jednotlivé judikáty	339
34.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	345
34.4	Požadavky právních předpisů s vazbou na trpěný způsob	346
34.5	Zásady správné praxe – Nakládání s nebezpečným chemickým přípravkem	346
35.	Vnitřní předpisy	352
35.1	Přehled judikátů	352
35.2	Jednotlivé judikáty	352
35.3	Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	356
36.	Výpověď zaměstnanci	357
36.1	Přehled judikátů	357
36.2	Jednotlivé judikáty	357
36.3	Rejstřík právních vět a důležitých pojmů	359

37. Závady ve schůdnosti komunikace	361
37.1 Přehled judikátů	361
37.2 Jednotlivé judikáty	361
37.3 Poznámky	363
37.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů	363
Závěr	364
Rejstřík judikátů podle tematických okruhů	365
Rejstřík případových studií a zásad správné praxe	382

PŘEDMLUVA

V soudobé právní praxi stále víc roste význam judikatury jako důležitého vodítka pro aplikaci právních předpisů. Vzhledem k obsáhlosti judikatury týkající se pracovních úrazů je však často velkým problémem se v příslušných rozhodnutích zorientovat a najít to „správné“ rozhodnutí a vzhledem k rozsahu některých judikátů je pak nejednou rovněž velmi zdouhavé najít tu část rozhodnutí, která má pro řešený případ zásadní význam. Publikace *„Pracovní úrazy ve vybrané judikatuře“*, jejímž autorem je známý odborník v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci Bc. Zdeněk Šenk, je tedy podle mého názoru výbornou pomůckou pro přehlednou a rychlou orientaci v této velmi složité oblasti.

V knize je obsaženo 129 soudních rozhodnutí. Nejedná se však o pouhou „sbírku“ rozhodnutí, ale jednotlivé judikáty jsou autorem upraveny tak, aby čtenář mohl snadno identifikovat ty části argumentace, které mohou být při aplikaci příslušných předpisů obecně využity.

Z důvodu přehlednosti a rychlejší orientace čtenářů v problematice jsou judikáty rozděleny do 37 tematických okruhů. Součástí většiny tematických okruhů je i uvedení informace o relevantních požadavcích právních předpisů.

Z převážné většiny judikátů jsou dokonce vyčleněny důležité právní věty a pojmy.

V mnoha tematických okruzích jsou dále autorem zpracovány případové studie, jejichž cílem je popis a zhodnocení dalších modifikací úrazových dějů. Čtenář této knihy v ní tak najde vhodnou oporu, neboť autor neuhýbá před praktickými problémy s aplikací příslušných předpisů, ale naopak uvádí možnosti jejich řešení. Autorovi se do publikace evidentně podařilo zapracovat množství zkušeností z vlastní rozsáhlé praxe v tomto oboru. V tom podle mého názoru spočívá největší přidaná hodnota této knihy.

Publikace je díky své přehledné a přístupné formě určena nejen právníkům, ale i široké odborné veřejnosti. Věřím tedy, že tato kniha se stane pomocníkem všech, kteří se bezpečností a ochranou zdraví při práci ve svém profesním životě zabývají.

*Mgr. Jan Pechman, advokát
Kruták & Partners, advokátní kancelář s. r. o.*

ÚVOD

Základní motto knihy:

„Mít úspěch, znamená vědět a znát.“

Kniha *Pracovní úrazy ve vybrané judikatuře čtenáře seznamuje s judikáty o pracovních úrazech zaměstnanců.* Vedle judikátů jsou v knize zpracovány i případové studie s dalšími vzorovými úrazovými ději přinášející čtenářům zásadní přidanou hodnotu, která může být pro dotčené osoby vodítkem při posuzování úrazu zaměstnance a při zvažování, zda se jedná o pracovní úraz zaměstnance, anebo úraz za pracovní úraz nelze prohlásit.

Prioritně je publikace zaměřena na cílovou skupinu širší odborné veřejnosti, ale informace zde uvedené budou jistě přínosné i pro právnický vzdělanou kategorii čtenářů. V souboru tak čtenářům poskytují prostor pro širší praktickou aplikaci získaných znalostí v různých oblastech pracovního života organizací.

Stručná charakteristika obsahu a pojetí publikace

V publikaci je uvedeno 128 judikátů s významnou vazbou na úrazy zaměstnanců. Judikáty jsou autorem upraveny (zkráceny) pro zamýšlené použití, tzn. není zdůrazňován rozsah zranění a výše požadované náhrady škody, ale těžištěm citovaného judikátu jsou názory jednotlivých soudů a především judikáty Nejvyššího soudu České republiky, Ústavního soudu nebo Nejvyššího správního soudu, příp. soudu krajského. Nezkrácené judikáty, právní věty a důležité pojmy včetně rejstříků jsou k dispozici jako samostatná e-kniha (formát PDF nebo ePub) – více informací na www.anag.cz.

Pro lepší přehlednost a rychlejší orientaci čtenářů v problematice jsou judikáty rozděleny do 37 tematických okruhů. Součástí většiny okruhů je i informace o relevantních požadavcích právních předpisů k posuzovanému tématu.

Pro detailnější pochopení posuzovaného úrazového děje a pro přesnější porozumění závěru soudu uvedeného v judikátu jsou z převážné většiny judikátů vyčleněny názvy důležitých právních vět a pojmů, které lze v rejstříku snadno vyhledat. Plné znění těchto právních vět a pojmů je k dispozici jako samostatná e-kniha (formát PDF nebo ePub) – více informací na www.anag.cz.

Pro širší použití sdělených informací v praxi jsou v knize uvedeny případové studie, jejichž cílem je vytvoření dalších modifikací úrazových dějů,

keré mohou uživatelé knihy využít při objasňování obdobných úrazů zaměstnanců. Přidanou hodnotou knihy jsou zásady správné praxe zpracované u několika tematických okruhů.

Hlavní přínos publikace pro čtenáře

- ⇒ Celkem jsem prostudoval cca 350 judikátů o pracovních úrazech zaměstnanců. V knize je zpracován reprezentativní výběr 128 judikátů s výraznou přidanou hodnotou pro uživatele knihy.
- ⇒ Judikáty jsou v knize přehledně roztříděny do tematických okruhů pro rychlou orientaci čtenářů v problematice.
- ⇒ Z judikátů jsou vyčleněny důležité informace s vazbou na úrazy zaměstnanců. Čtenář má možnost si potřebné informace vyhledat podle různých klíčů (abecedně nebo podle tematických okruhů). Celkově je v knize uvedeno 116 právních vět a důležitých pojmů. Plné znění vybraných právních vět a pojmů si mohou čtenáři stáhnout jako samostatnou e-knihu (formát PDF či ePub) na www.anag.cz.
- ⇒ Případové studie (14 studií) s dalšími variantami vzorových úrazových dějů jsou zpracovány pro stěžejní tematické okruhy. Celkový počet úrazových dějů uvedených v případových studiích je cca 200.
- ⇒ Zásady správné praxe jsou v publikaci uvedeny u čtyřech tematických okruhů. Aplikováním zásad správné praxe v organizacích je podporován preventivní přístup k problematice BOZP. Současně se v organizaci snižuje pravděpodobnost vzniku úrazů nebo poškození zdraví zaměstnanců.
- ⇒ Významným přínosem publikace je zaměření na prevenci. Z úrazových dějů a poznámek autora lze získat informace, které mohou osoby odpovědné za BOZP využít při udržování a zlepšování svého systému řízení BOZP v organizacích.

Co bylo impulzem pro napsání takto zaměřené publikace?

Podnětem pro napsání publikace byla skutečnost, že především mezi odbornou veřejností (bezpečnostní technici, nyní odborně způsobilé osoby v plnění úkolů v prevenci rizik, a manažeři a vedoucí organizací) a bohužel i mezi některými advokáty a soudci nejsou judikáty o posuzování úrazů zaměstnanců příliš známé a jsou málo prakticky využívány. Bylo pro mě překvapením, jak rozkolísané jsou závěry jednotlivých soudů (u jednoho případu) a není výjimkou, že se sporné strany v průběhu soudního řízení dočkají celé řady diametrálně odlišných právních názorů.

V průběhu zpracování knihy (průběžně přibližně 3 roky) jsem se trvale řídil zásadou, že kniha musí být pro uživatele (manažer, vedoucí zaměstnanec, OZO BOZP, odborový funkcionář, inspektor OIP, advokát nebo soudce) užitečným zdrojem informací a při posuzování úrazu zaměstnance může napomoci při stanovení co nejpřesnějšího závěrečného stanoviska o úrazu zaměstnance.

Judikatura je významným vodítkem a důležitým argumentem při posuzování úrazu zaměstnance. Citace judikatury je v současné době jedním z mála zdrojů, které může zainteresovaná strana výhodně použít pro prosazování svých oprávněných zájmů. Znalost relevantní judikatury je tak pro dotčené osoby zcela stěžejní.

Přeji čtenářům dostatek trpělivosti a energie pro zvládnutí následující studijní látky, protože judikaturu lze vnímat jako zdroj stěžejních a zastřešujících informací, které lze o problematice BOZP získat.

Závěrem všem čtenářům této publikace přeji, aby jim informace v ní uvedené pomohly naplnit motto z úvodní strany a aby dosáhli úspěchu, protože vědí a znají.

Zdeněk Šenk

O autorovi

Zdeněk Šenk je expertem, poradcem, lektorem a certifikačním auditorem v oblasti BOZP. Je zakladatelem nového směru v oblasti BOZP „systémového přístupu k BOZP“. Je rovněž konzultantem a poradcem BOZP, především v oblasti implementace systému řízení BOZP podle normy OHSAS, lektorem v řadě seminářů a kurzů zaměřených na oblast BOZP se stovkami spokojených absolventů. Několik let byl předsedou zkušební komise pro zkoušky odborně způsobilých osob v BOZP (na základě akreditace MPSV). Zdeněk Šenk je spoluautorem knihy *Abeceda personalisty* (část týkající se BOZP, 4. vydání ANAG, 2011), autorem knihy *BOZP prakticky a přehledně podle normy OHSAS* (2. vydání, ANAG, 2013) a knihy *1309 testových otázek BOZP* (ANAG, 2011). Dále je autorem vysokoškolských skript pro předmět Bezpečnost práce, pro studijní obor Inženýrství údržby (Česká zemědělská univerzita v Praze). Je autorem řady odborných článků, ve kterých novátorským způsobem přistupuje k řízení BOZP. Je důsledný v osvojování nových poznatků v oblasti BOZP a v rámci svých aktivit pomáhá prosazovat zásady správné praxe v oblasti BOZP.

Autor se se čtenáři dělí o významné know how, které získal dlouholetým studiem judikátů Nejvyššího soudu o pracovních úrazech, praktickými workshopy na školeních k problematice BOZP a poskytováním odborných konzultací o problematice pracovních úrazů pro advokátní kanceláře.

2. Činnost konaná z vlastní iniciativy pro zaměstnavatele, ale vykonávaná proti výslovnému zákazmu zaměstnavatele. Při uvedené činnosti dojde k úrazu zaměstnance ➡ **nejedná se o PÚ.**
3. Nesmí se jednat o exces – zaměstnanec výrazně vybočí z plnění pracovních úkolů. Pokud se zaměstnanec dopustí excesu ➡ **nejedná se o PÚ.**
4. Nesmí se jednat o exces – zaměstnanec nepracuje pro zaměstnavatele, ale uspokojuje vlastní zájmy, pracuje pro sebe. Pokud se zaměstnanec dopustí excesu ➡ **nejedná se o PÚ.**

1.4 Úkony v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů

- ⇒ Úkony v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony:
 1. potřebné k výkonu práce,
 2. během práce obvyklé a
 3. nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení.
- ⇒ Úkonem potřebným k výkonu práce je např. odemčení provozovny, převlékání zaměstnance v šatně před začátkem pracovní doby nebo přechod mezi šatnou zaměstnance a vlastním pracovištěm zaměstnance. Pokud při shora uvedených úkonech dojde k úrazu zaměstnance ➡ **jedná se o PÚ.**
- ⇒ Obvyklým úkonem je např. návštěva WC. Dojde-li k úrazu zaměstnance při úkonech během práce obvyklých ➡ **jedná se o PÚ.**
- ⇒ Nutným úkonem je např. ustrojení do stanovených OOPP nebo očista zaměstnance po skončení práce. Dojde-li při těchto úkonech k úrazu zaměstnance ➡ **jedná se o PÚ.**

1.5 Přestávka v práci na jídlo a oddech

- ⇒ Všechny úrazy zaměstnance během přestávky v práci na jídlo a oddech (dále jen přestávka) jsou úrazem pracovním, kromě níže uvedených výjimek.
- ⇒ Úraz během přestávky se neposuzuje z pohledu práce pro zaměstnavatele, pro posouzení úrazu jsou rozhodující jen dvě kritéria:
 1. Musí jít o úkon obvyklý, např. k úrazu zaměstnance dojde při vášnivé debatě o včerejším fotbalovém utkání ➡ **jedná se o PÚ.**
 2. Musí jít o úkon konaný v objektu zaměstnavatele ➡ **jedná se o PÚ.**

5. DŮLNÍ ČINNOST

5.1 Přehled judikátů

- 21 Cdo 570/2010 Riskantní demontáž potrubí v dole s následkem úrazu horníka
- 21 Cdo 606/2005 Seskok horníka z výšky (nepoužití žebříku) a následný úraz kolene
- 21 Cdo 1209/2001 Režim používání pracovních rukavic (OOPP) v dole při různých pracovních činnostech

Nezkrácené judikáty, právní věty a důležité pojmy včetně rejstříků jsou k dispozici jako samostatná e-kniha – více informací na www.anag.cz.

5.2 Jednotlivé judikáty

Rozsudek NS ze dne 10. května 2011, sp. zn. 21 Cdo 570/2010

Riskantní demontáž potrubí v dole s následkem úrazu horníka

Popis případu/úrazového děje

Žalobce (zaměstnanec) se domáhal, aby mu žalovaná (zaměstnavatel) zaplatila náhrady za ztrátu na výdělku, které vyčíslil. Žalobu odůvodnil tím, že dne 8. 4. 2006 utrpěl u žalované pracovní úraz tím, že při demontáži potrubí mu padající potrubí přirazilo ruku na hranu kozlíku. Žalovaná mu však poskytla náhradu škody pouze ve výši 70 % s poukazem na to, že žalobce postupoval nesprávně.

Rozsudky jednotlivých soudů a dovolání k Nejvyššímu soudu

Okresní soud v Karviné rozsudkem dovodil, že byl „vyvrácen průběh úrazového děje tak, jak jej tvrdil žalobce“. (...) Soud prvního stupně ale dospěl k závěru, že žalovaná neprokázala, že by v daném případě byly splněny zákonné podmínky pro částečnou liberaci, neboť v daném případě nebyl stanoven nějaký konkrétní závazný technologický postup pro výměnu vadného vodovodního potrubí, s kterým by byl žalobce řádně seznámen a který by porušil.

K odvolání žalované Krajský soud v Ostravě rozsudkem dospěl k závěru, že soud prvního stupně dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním ohledně průběhu úrazového děje. Soud prvního stupně nepřihlédl k té skutečnosti, že sám žalobce v popisu úrazového

8.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů

- Činnost zaměstnance nespádající do rámce druhu a místa výkonu sjednané práce vykonávaná na příkaz zaměstnavatele (21 Cdo 2259/2011)
- Účast zaměstnance na teambuildingu a posuzování úrazu zaměstnance (21 Cdo 5060/2007)
- Teambuilding a výkon práce mimo rámec sjednaný v pracovní smlouvě (21 Cdo 5060/2007)
- Teambuilding a jeho obsahová náplň (21 Cdo 5060/2007)

8.5 Případová studie – Firemní akce firmy ABC v prostorách horského hotelu

Poznámky k případové studii:

1. *Ve všech níže uvedených případech se stal zaměstnanci firmy ABC úraz, tzn. úraz je posuzován v 50 různých situacích (různé úrazové děje a hlediska).*
2. *Předmětem případové studie je výhradně posouzení úrazu zaměstnance z pohledu, zda se jedná o pracovní úraz, či nikoliv.*
3. *Předmětem případové studie není stanovení procentní výše případné náhrady škody za pracovní úraz a řešení dalších záležitostí souvisejících s úrazem zaměstnance.*
4. *Pro posouzení úrazu zaměstnance jsou směrodatná jen skutková zjištění uvedená v zadání jednotlivých úrazových dějů.*
5. *Pro posouzení, zda se jedná, či nejedná o pracovní úraz, je rozhodující úrazový děj bezprostředně v době úrazu zaměstnance.*
6. *Definice pracovního úrazu podle § 380 odst. 1 ZP: „Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.“*

Zadání případové studie

Firma ABC uspořádala oslavu k 20. výročí založení firmy. Akce proběhla mimo areál firmy v horském hotelu H. Vybraní zaměstnanci ABC byli na akci pozváni oficiálním dopisem generálního ředitele s přílohou programu

za léčebné výkony v rehabilitačních zařízeních proto, že „nelze přenášet tuto náhradu na žalovaného“, jestliže „pojištěnec má nárok na úhradu těchto nákladů od zdravotní pojišťovny“.

Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný, Nejvyšší soud ČR dovolání žalobce zamítl.

Poznámka autora

Judikát je zajímavý ve skutečnostech vztahujících se ke dvěma základním právním otázkám:

- 1. Kdy nastává zaměstnanci počátek běhu promlčecí lhůty** pro uplatnění nároků na náhradu věcné škody a na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením?
- 2. Zda je zaměstnavatel, který odpovídá zaměstnanci za škodu vzniklou pracovním úrazem (nemocí z povolání), povinen v rozsahu své odpovědnosti poskytnout jako účelně vynaložené náklady spojené s léčením** ve smyslu § 193 odst. 1 písm. c) ZP1965 (§ 369 odst. 1 písm. c) ZP) náklady, které poškozený zaměstnanec vynaložil za léčebné výkony v rehabilitačních zařízeních, které však neuplatnil u zdravotní pojišťovny, ačkoliv má jako „pojištěnec nárok na úhradu těchto nákladů od zdravotní pojišťovny“?

Dále je judikát inspirativní pro zaměstnavatele a OZO BOZP, protože zdánlivě nepatrný technický nedostatek spočívající ve špatném technickém stavu schodiště (odlepená gumová hrana schodu) se stal spouštěčem nebezpečí s následkem vážného poškození zdraví zaměstnance (trvalé zdravotní následky) a s tím souvisejícími velkými finančními náklady pro zaměstnavatele a pojišťovnu.

To znamená, že vedoucí zaměstnanci organizace nebo OZO BOZP pohybující se po poškozeném schodišti (v rámci svých pravidelných kontrol) měli včas upozornit zaměstnance odpovědného za předmětné schodiště na zhoršený technický stav schodiště a následně sjednat nápravu tak, aby ke shora uvedenému úrazu nebo úrazu obdobnému nemohlo dojít.

10.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů

- Zranění učitelky na městském chodníku mezi školními budovami při cestě na oběd (21 Cdo 1824/2005)
- Úraz zaměstnance na cestě do stravovacího zařízení mimo objekt zaměstnavatele a mimo sféru působnosti zaměstnavatele (21 Cdo 1824/2005)

19. OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY (OOPP)

19.1 Přehled judikátů

- 5 C 140/76 Zranění zaměstnance při konzumaci ochranného nápoje v průběhu pracovní doby
- 7 Tdo 660/2004 Pád nezajištěného zaměstnance z nezabezpečené střechy kravína (*viz kapitola 23. Práce ve výškách*)
- 11 Tdo 674/2006 Pokyn vedoucího zaměstnance (fa A) k práci na nezabezpečené střeše haly zaměstnanci (fa B) s následkem těžkého úrazu (*viz kapitola 23. Práce ve výškách*)
- 3 Tdo 1153/2009 Pád pokrývače (OSVČ) z výšky při opravě rodinného domu, práce pro cizí firmu, nesprávné lešení (*viz kapitola 23. Práce ve výškách*)
- 21 Cdo 1209/2001 Režim používání pracovních rukavic (OOPP) v dole při různých pracovních činnostech (*viz kapitola 5. Důlní činnost*)
- 21 Cdo 1727/2002 Nepoužívání předepsané pracovní obuvi (OOPP) zaměstnancem a okamžité zrušení pracovního poměru
- 25 Cdo 2258/2008 Nepoužití ochranné přilby cyklistou starším 15 let, porušení prevenční povinnosti (*viz kapitola 9. Firemní komunikace*)
- 21 Cdo 3330/2006 Pád neproškoleného zaměstnance bez OOPP ze střechy haly (*viz kapitola 32. Školení zaměstnanců*)

Nezkrácené judikáty, právní věty a důležité pojmy včetně rejstříků jsou k dispozici jako samostatná e-kniha – více informací na www.anag.cz.

19.2 Jednotlivé judikáty

Rozhodnutí OS ze dne 30. března 1976, sp. zn. 5 C 140/76

Zranění zaměstnance při konzumaci ochranného nápoje v průběhu pracovní doby

Právní věta

Požívání nápojů, které je organizace povinna pracovníkům v horkých provozech bezplatně poskytovat (§ 133 odst. 2 ZP1965 a výnos ministerstva zdravotnictví č.j. HE-

24.4 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů

- Poškození soukromého vozidla zaměstnance v rámci pracovní cesty a náhrada škody (3 Cz 26/81)
- Podmínky pro zproštění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu vzniklou při pracovní cestě na soukromém vozidle (3 Cz 26/81)
- Blokové řízení a vázanost občanského soudního řízení (3 Cz 26/81)
- Pojištění motorového vozidla při bezpodílovém spoluvlastnictví manželů (3 Cz 26/81)
- Pracovní cesta vykonaná bez povolení zaměstnavatele vlastním vozidlem (3 Cz 26/81)
- Činnost vykonávaná pro zaměstnavatele a vliv motivu a pohnutky pro výkon této činnosti (21 Cdo 454/2002)
- Pokyn k práci, který je v rozporu s obsahem pracovní smlouvy (21 Cdo 454/2002)
- Činnost objektivně konaná pro zaměstnavatele (21 Cdo 454/2002)
- Činnost vykonávaná zaměstnancem pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy (21 Cdo 1148/2002)
- Pracovní cesta vykonaná bez povolení zaměstnavatele ještě nutně nevede k závěru, že cesta nesouvisela s výkonem práce (21 Cdo 1148/2002)
- Úkon během práce obvyklý - odvoz spolupracovníka do místa bydliště (21 Cdo 1148/2002)
- Dohoda zaměstnavatele se zaměstnancem o odvozu vozidla do bydliště zaměstnance a vozidlo jako pracoviště zaměstnance (21 Cdo 1755/2002)
- Plnění pracovních povinností zaměstnancem a činnost vykonávaná po pracovní době (21 Cdo 1755/2002)
- Věcný vztah činnosti, při níž zaměstnanec způsobil škodu, a úkoly zaměstnavatele (25 Cdo 2402/2010)
- Konkludentně uzavřená dohoda o parkování služebního automobilu v místě bydliště zaměstnance (25 Cdo 2402/2010)
- Dopravní nehoda v průběhu cesty s biologickými vzorky do laboratoře - sporný rozsudek NS (21 Cdo 2791/2000)
- Pokyn vedoucího zaměstnance zaměstnanci k vykonání pracovní cesty v rozporu s vnitřním předpisem (21 Cdo 3077/2000)
- Zaměstnanec je povinen vykonat pracovní cestu i v případě, že vedoucí zaměstnanec není podle vnitřních předpisů oprávněn zaměstnance na pracovní cestu vyslat (21 Cdo 3077/2000)

27.3 Rejstřík názvů právních vět a důležitých pojmů

- Účel a smysl zákona a vázanost soudu doslovným zněním zákona (*I. ÚS 46/12*)
- Výklad a aplikace právních předpisů soudy (*I. ÚS 50/03*)
- Právo na spravedlivý proces (*I. ÚS 50/03*)
- Opomenuté důkazy (*I. ÚS 50/03*)
- Nutná obrana a odvracení útoku na majetek a nedotknutelnost obydlí (*II. ÚS 317/01*)
- Průtahy v řízení o náhradu škody z pracovního úrazu (*I. ÚS 660/03*)
- Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti zaměstnance k výkonu dosavadní práce a možnost odstranit obsahovou vadu posudku výkladem (*21 Cdo 4142/2011*)

5. Cesta zaměstnance z budovy A na stravování přes ulici do restaurace. Místo pro stravování bylo doporučeno zaměstnancům ve vnitřním předpise a je zde zajištěno stravování i pro noční směnu. K úrazu zaměstnance došlo o přestávce na jídlo a oddech při noční směně na dopravní komunikaci mezi vrátnicí zaměstnavatele (budova A) a restaurací ➡ **nejedná se o PÚ**, protože k poškození zdraví zaměstnance došlo mimo objekt zaměstnavatele (viz § 274 odst. 1 ZP věta druhá).
6. Řidič kamionu (řidič z povolání) se opařil kávou v průběhu bezpečnostní přestávky v řízení vozidla. K úrazu řidiče došlo uvnitř kabiny kamionu ➡ **nejedná se o PÚ**, protože k poškození zdraví zaměstnance došlo v průběhu stravování, kdy stravování bylo příčinou zranění zaměstnance (viz § 274 odst. 1 ZP věta druhá).
7. Cesta zaměstnance na stravování na pracovní cestě (řidič referent) při cestě ze služebního vozidla do restaurace v cizí obci ➡ **nejedná se o PÚ**, protože k poškození zdraví zaměstnance došlo mimo objekt zaměstnavatele (viz § 274 odst. 1 ZP věta druhá).
8. Cesta paní učitelky na stravování ze školní budovy A po chodníku patřícímu městu do školní jídelny (budova B). K úrazu paní učitelky došlo mezi budovou A (budova školy se školními třídami) a budovou B (školní jídelna) na jediné přístupové cestě mezi budovami (chodník v majetku města) ➡ **nejedná se o PÚ**, protože k poškození zdraví zaměstnance došlo mimo objekt zaměstnavatele (viz § 274 odst. 1 ZP věta druhá).
9. Cesta zaměstnance na stravování z budovy A (umístěná v areálu zaměstnavatele zraněného zaměstnance) do budovy B, která je umístěna těsně před vrátnicí areálu a je v majetku cizí firmy. K úrazu zaměstnance došlo v prostoru mezi vrátnicí areálu a jídelnou (budova B). Prostor mezi areálem a budovou B je v majetku obce ➡ **nejedná se o PÚ**, protože k poškození zdraví zaměstnance došlo mimo objekt zaměstnavatele (viz § 274 odst. 1 ZP věta druhá).
10. Při cestě na oběd (v době přestávky na jídlo a oddech) z budovy A (v areálu zaměstnavatele), kde zraněný zaměstnanec pracuje, po vstupu do budovy B na vnitřních schodech mezi vstupem do budovy B a jídelnou v 1. poschodí došlo ke zranění zaměstnance. Budova B, ve které je umístěna jídelna, je v majetku zaměstnavatele zraněného zaměstnance ➡ **nejedná se o PÚ**.

Poznámka: Autor si je vědom toho, že k tomuto konstatování není zatím k dispozici judikatura (nebo autor takový judikát nezná). Ve stanovisku Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. ledna 1975, sp. zn. Cpj 37/74 je

Nejvyšší soud rozhodl, že rozhodnutím okresního soudu ve výroku, jímž byla žaloba proti druhožalovanému zamítnuta, a rozhodnutím krajského soudu, jímž tato část výroku byla potvrzena, byl porušen zákon a tato rozhodnutí zrušil.

Usnesení NS ze dne 4. března 2009, sp. zn. 21 Cdo 576/2008

Rozbití skleněné výplně u cizího pokoje rukou žáka na školním výletě po večeři

Právní věta

Existenci liberačních důvodů uvedených v ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) ZP1965 (§ 367 odst. 1 písm. a) ZP), případně § 191 odst. 2 písm. a) ZP (§ 367 odst. 2 písm. a) ZP) soud vždy zkoumá s přihlédnutím k okolnostem jednotlivého případu, zejména se zřetelem k tomu, kde (za jakých místních podmínek) a z jakých důvodů byl pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnavatelem vydán (zda šlo o pokyn přiměřený dané situaci), komu byl bezpečnostní pokyn určen (zda byl adresátovi s ohledem na jeho fyzickou a psychickou vyspělost srozumitelný), popřípadě čeho jím mělo být dosaženo.

Popis případu/úrazového děje

Žalobce (žák J. C.) se domáhal, aby mu žalovaná (škola) nahradila škodu, jež mu vznikla následkem úrazu, který utrpěl jako žák žalované na školním výletu u Ch., když rukou prorazil skleněnou výplň dveří v chatce, v níž byl ubytován.

Rozsudky jednotlivých soudů a dovolání k Nejvyššímu soudu

Okresní soud v Chebu žalobu zamítl, když vycházel ze zjištění, že žalobce (jako žák žalované) utrpěl předmětný úraz na školním výletě dne 12. 6. 2003 ve 23:30 hod., když se v chatce, kde byl ubytován, dožadoval vstupu do vedlejšího pokoje svých spolužáků, kteří jej nechťeli vpustit a dveře uzamkli; žalobce udeřil rukou do skleněné výplně dveří, čímž ji prorazil a způsobil si poranění vnitřní strany zápěstí. (...) Bylo-li dále zjištěno, že „pedagogická pracovnice vykonala dozor ještě více než hodinu poté, kdy byla vyhlášena večerka“, soud prvního stupně uzavřel, že se žalovaná podle ustanovení § 191 odst. 1 písm. a) ZP1965 (§ 367 odst. 1 písm. a) ZP) „zcela zprostita odpovědnosti za úraz, který se žalobci poté stal“, a že proto žalobou uplatněný nárok není opodstatněný.

K odvolání žalobce a jeho matky G. C. Krajský soud v Plzni potvrdil a odmítl odvolání G. C.

REJSTŘÍK JUDIKÁTŮ PODLE TEMATICKÝCH OKRUHŮ

1. Alkohol a jiné návykové látky

- 6 Cz 32/68 Pracovní úraz a opilost pracovníka 31
Cpj 37/74 Vliv alkoholu na pracovní činnost zaměstnance a odpovědnost organizace při pracovních úrazech 32
8 As 59/2010 Měření hladiny alkoholu v krvi - právní názor Nejvyššího správního soudu 33
7 Tdo 95/2004 Podvod, nepracovní úraz a dopravní nehoda pod vlivem alkoholu (*viz kapitola 4. Doprava*) 56
5 Tz 202/99 Nabourání dvou automobilů během 10 minut opilým řidičem a posouzení počínání řidiče policií jako přeštupek 34
21 Cdo 1755/2002 Parkování služebního automobilu v bydlišti zaměstnance a úraz opilého řidiče bez řidičského průkazu (*viz kapitola 24. Pracovní cesta*) 246

2. Cesta do zaměstnání a zpět

- 21 Cdo 688/2005 Zranění zaměstnance (fa A) lokomotivou (fa B) v areálu s více firmami, cesta do zaměstnání, těžký úraz (*viz kapitola 9. Firemní komunikace - doprava*) 113
21 Cdo 1148/2002 Odvoz spolupracovníka z práce domů (nad rámec schválené pracovní cesty), úraz řidiče (*viz kapitola 24. Pracovní cesta*) 245
21 Cdo 1755/2002 Parkování služebního automobilu v bydlišti zaměstnance a úraz opilého řidiče bez řidičského průkazu (*viz kapitola 24. Pracovní cesta*) 246
25 Cdo 2402/2010 Posuzování úrazu řidiče služebního automobilu při dopravní nehodě - z pohledu plnění pracovních úkolů (*viz kapitola 24. Pracovní cesta*) 248
21 Cdo 2507/2000 Odchod zaměstnankyně z pracoviště (tiskárny) a úraz před tiskárnou cestou k píchačkám 38
21 Cdo 2791/2000 Dopravní nehoda v průběhu cesty s biologickými vzorky do laboratoře - sporný rozsudek NS (*viz kapitola 24. Pracovní cesta*) 250

ANAG, spol. s r. o.
 Kollárovo nám. 698/7, 772 00 Olomouc
 tel.: 585 757 411, fax: 585 418 867
 e-mail: obchod@anag.cz, www.anag.cz

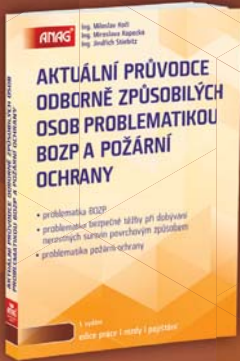
Edice PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

Edice PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

Edice PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

Edice PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

Edice PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

Edice PRÁCE | MZDY | POJIŠTĚNÍ

